

Wijziging van Rijkswet op het Nederlanderschap ter verruiming van de mogelijkheden voor het ontnemen en verlies van het Nederlanderschap bij terroristische activiteiten

WIJ ILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is enige bepalingen van de Rijkswet op het Nederlanderschap te wijzigen ter verruiming van de mogelijkheden voor het ontnemen en verlies van het Nederlanderschap bij terroristische activiteiten, Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van Raad van State van het Koninkrijk gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, de bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk in acht genomen zijnde, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Rijkswet op het Nederlanderschap wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 14, tweede lid, onderdeel b wordt als volgt gewijzigd:

1. Na de zinsnede 'artikel 83' wordt ingevoegd: , 134a.
2. Na de zinsnede 'Strafrecht' wordt ingevoegd: , met uitzondering van een onherroepelijke veroordeling wegens artikel 140a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht.

B

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt, onder verlettering van onderdeel f tot onderdeel g een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:
f. indien hij onherroepelijk veroordeeld is wegens een misdrijf als bedoeld in artikel 140a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht dan wel een misdrijf dat soortgelijk is aan dit misdrijf in de strafwet van een van de landen van het Koninkrijk.
2. Na het vierde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:
5. Het Nederlanderschap gaat niet verloren indien staatloosheid daarvan het gevolg zou zijn.

Artikel II

De in artikel I, onderdeel A genoemde wijzigingen zijn niet van toepassing op misdrijven gepleegd voor de datum van inwerkingtreding van deze Rijkswet.

Artikel III

Deze Rijkswet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad , in het Afkondigingsblad van Aruba, in het Publicatieblad van Curaçao en in het Afkondigingsblad van Sint Maarten zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

Memorie van toelichting

Algemeen

Met dit voorstel van Rijkswet wordt uitvoering gegeven aan de motie Dijkhoff (Kamerstukken II 29754, nr. 224) om het Nederlanderschap in te trekken bij deelname aan een terroristische organisatie. Het Nederlanderschap gaat verloren bij deelname aan een vreemde statelijke krijgsmacht. Het is wenselijk dat het Nederlanderschap tevens verloren gaat bij deelname aan een terroristische organisatie, niet zijnde een statelijke krijgsmacht.

Hierom worden de verliesgronden in artikel 15 van de Rijkswet uitgebreid, met een nieuwe verliesgrond, strekkende tot verlies van het Nederlanderschap bij onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling wegens deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van terroristische misdrijven (artikel 140a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht. Daarnaast wordt de mogelijkheid voor intrekking van het Nederlanderschap ingevoerd bij een onherroepelijke veroordeling op grond van artikel 134a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht. Het gaat hier om het verschaffen of trachten te verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf, of het overbrengen of verwerven kennis of vaardigheden daartoe.

Verlies van rechtswege wegens deelname aan een terroristische organisatie

Reeds onder de Wet op het Nederlanderschap van 1892 was verlies van het Nederlanderschap het gevolg van het "zonder Ons verlof zich te begeven in vreemde krijgs- of staatsdienst". Deze bepaling kwam te vervallen bij de invoering van de Rijkswet op het Nederlanderschap (Stb. 1984, 628), maar werd opnieuw in de wet opgenomen in 2000 (Stb. 2000, 618). Het Nederlanderschap gaat verloren indien iemand zich vrijwillig in vreemde krijgsmacht begeeft van een staat die betrokken is bij gevechtshandelingen tegen het Koninkrijk dan wel tegen een bondgenootschap waarvan het Koninkrijk lid is.

Deze bepaling is bij amendement (Kamerstukken II 1999-2000, 25891, nr. 30) in de RWN opgenomen. Uit de tekst en de parlementaire discussie hierover valt af te leiden dat het hier inderdaad slechts gaat om krijgsmacht bij een statelijke actor. Deelname aan paramilitaire groeperingen of guerrillagroepen werd hier expliciet van uitgezonderd. Het belangrijkste argument hiervoor was dat de feiten waarop een dergelijke verliesgrond berust zeer lastig te bewijzen zijn, terwijl aan bewijs van deze feiten, vanwege de ingrijpendheid van het verlies van nationaliteit, de hoogste eisen moeten worden gesteld.

Veranderde maatschappelijke opvattingen over deze paramilitaire of terroristische groeperingen geven echter aanleiding om dit uitgangspunt te heroverwegen. Onverminderd geldt daarbij dat aan het bewijs van deelname aan deze groeperingen hoge eisen moeten worden gesteld, vanwege de ingrijpendheid van het gevolg van verlies van het Nederlanderschap. Hierom wordt voorgesteld om de nationaliteit verloren te laten gaan na een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling wegens deelname aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van terroristische misdrijven (artikel 140a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht dan wel een misdrijf dat soortgelijk is aan dit misdrijf in de strafwet van een van de landen van het Koninkrijk). Met een strafrechtelijke veroordeling staat de feitelijke grondslag die het verlies van het Nederlanderschap rechtvaardigt, voldoende vast. Zo kan voor niemand onduidelijkheid

bestaan over de vraag of en zo ja, wanneer betrokkene het Nederlanderschap heeft verloren.

Artikel 14, tweede lid, bood reeds een basis om de nationaliteit in te trekken bij een onherroepelijke veroordeling op grond van artikel 140a van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht dan wel een misdrijf dat soortgelijk is aan dit misdrijf in de strafwet van een van de landen van het Koninkrijk. Bij aanvaarding van dit voorstel van Rijkswet hoeft van deze intrekkingsmogelijkheid geen gebruik meer te worden gemaakt en kan deze vervallen.

Uitbreiding van intrekkingsgronden

De intrekking van het Nederlanderschap is een ordemaatregel waarmee tot uitdrukking komt dat de band tussen de persoon en het Koninkrijk niet langer kan bestaan. Dit is het geval wanneer de persoon handelingen verricht die tegen de essentiële belangen van de staat gericht zijn. In de Rijkswet op het Nederlanderschap zijn deze handelingen tegen de essentiële belangen van de staat geconcretiseerd het reeds mogelijk om in een aantal gevallen het Nederlanderschap in te trekken. Er is aanleiding om de mogelijkheden voor intrekking van het Nederlanderschap uit te breiden.

Op 1 april 2010 is artikel 134a van het Wetboek van Strafrecht in Nederland in werking getreden. 134a Sr luidt: "Hij die zich of een ander opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft of tracht te verschaffen tot het plegen van een terroristisch misdrijf dan wel een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf, dan wel zich kennis of vaardigheden daartoe verwerft of een ander bijbrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie."

Van doorslaggevend belang voor het opnemen van deze intrekkingsgrond is dat dergelijke misdrijven zich zeer wel tegen de belangen van de staat kunnen richten, en daarmee goed past binnen de ruimte die artikel 7, eerste lid, onderdeel d van het Europees Verdrag inzake Nationaliteit (EVN) biedt voor intrekking van de nationaliteit en bij de andere misdrijven op grond waarvan de nationaliteit kan worden ingetrokken. Ook de strafmaat (8 jaar) komt overeen met de strafmaat in artikel 14, tweede lid, onderdeel a. In de strafmaat komt de ernst van de schending van de essentiële belangen van de staat mede tot uitdrukking. Hierom wordt voorgesteld artikel 14, tweede lid op dit punt uit te breiden.

In Caribisch Nederland zal het Nederlanderschap worden ingetrokken bij veroordelingen voor equivalenten in hun wetboeken van Strafrecht.

Staatloosheid

Artikel 7, derde lid van het Europees Verdrag inzake Nationaliteit bepaalt dat een staat die partij is bij dit Verdrag niet in zijn nationale wetgeving mag voorzien in het verlies van zijn nationaliteit indien de betrokken persoon daardoor staatloos zou worden, behoudens in de gevallen waarin de verkrijging van de nationaliteit gebaseerd is op een aan de verkrijger toe te schrijven bedrieglijk gedrag, valse informatie of verzwijging van enig relevant feit. Artikel 8, eerste en tweede lid van het Verdrag tot beperking der staatloosheid (Trb. 1967, 124) heeft een gelijke strekking. Verlies of intrekking van het Nederlanderschap kan dus op grond van Nederlandse wetgeving alleen plaatsvinden indien dit niet tot gevolg heeft dat betrokkene staatloos wordt. Dit blijft ook bij de uitbreiding van de mogelijkheden voor intrekking van het Nederlanderschap het

uitgangspunt, en is gewaarborgd in artikel 14, zesde lid voor wat betreft de intrekking van het Nederlanderschap.

Bij het verlies van het Nederlanderschap in artikel 15 was deze waarborg tot nu toe niet in de Rijkswet opgenomen, omdat de verliesgronden impliceerden dat er sprake was van een andere nationaliteit. Dit is echter bij deelname aan een terroristische groepering niet noodzakelijkerwijs het geval. Hierom wordt in het vijfde lid toegevoegd dat verlies van het Nederlanderschap niet optreedt indien dit staatloosheid tot gevolg zou hebben.

Uitvoerbaarheid

Het verlies of de intrekking van het Nederlanderschap onder dit wetsvoorstel volgt op een strafrechtelijke veroordeling. Het OM heeft voldoende wettelijke instrumentarium om samen met de politie en in afstemming met de AIVD, daar waar mogelijk, strafrechtelijk op te treden. In internationale strijdgebieden is het doen van strafrechtelijk onderzoek niet of nauwelijks mogelijk. Bewijsgaring is als gevolg daarvan niet eenvoudig. Hoewel verzameling van bewijzen in internationale strijdgebieden problematisch is, wordt alles op alles gezet om het bewijs de bewijslast in concrete gevallen rond te krijgen.

Artikelen

Artikel I

Onderdeel A (wijziging artikel 14)

In onderdeel A worden twee zaken geregeld. Ten eerste wordt een onherroepelijke veroordeling wegens artikel 134a van het Nederlandse wetboek van strafrecht aangemerkt als intrekkinggrond. Ten tweede wordt een onherroepelijke veroordeling wegens artikel 140a van het Nederlandse wetboek van strafrecht geschrapt als intrekkinggrond.

Onderdeel B (wijziging artikel 15)

In dit onderdeel wordt ten eerste een onherroepelijke veroordeling wegens artikel 140a van het Nederlandse wetboek van strafrecht opgenomen als verliesgrond. Ten tweede wordt bepaald dat verlies van het Nederlanderschap niet optreedt indien dit staatloosheid tot gevolg zou hebben.

Artikel II

In dit artikel wordt het overgangsrecht geregeld. Misdrijven die voor inwerkingtreding van deze wet zijn gepleegd, zullen niet tot intrekking van het Nederlanderschap kunnen leiden. Dit geldt niet voor de toepassing van de nieuwe verliesgrond: omdat er op grond van de oude Rijkswet reeds kon worden ingetrokken, zou dit ertoe leiden dat een misdrijf als in artikel 140a, gepleegd voor inwerkingtreding van deze wet, maar pas onherroepelijk veroordeeld na inwerkingtreding, niet tot intrekking, en niet tot verlies zou kunnen leiden. Dit zou onwenselijk zijn. Door het ontbreken van deze overgangsregeling wordt bereikt dat ook in de hierboven omschreven gevallen het Nederlanderschap van rechtswege verloren kan gaan.

Artikel III

Deze Rijkswet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven